

uyğun bulmamış ise de maddenin bu günkü açık şekline nazaran meselenin ancak tadil yolu ile halledilebileceği anlaşıldığından bu maksada göre Hükümetin yeni bir kanun lâyihası hazırlaması muvafık olacağı neticesine varmıştır.

Havalesi mucibince Maliye ve Bütçe encümenlerine verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye encümeni mazbatası

1890 sayılı iktisadî buhran vergisi kanununun 6 ncı maddesile muvazene vergisi kanununun 3 ncü ümaddesinin 2 ncı fıkrasının tefsirini isteyen Başvekâlet tezkeresi İktisad encümenince müzakereden sonra encümenimize havale edilmekle varidat umum müdürü bulunduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

İktisadî buhran vergisile muvazene vergisi kanunu tedvin edilirken hususî idarelerle belediyelerin ve mülhak bütçeli idarelerin cibayet ettikleri Devlet vergilerini muayyen mühletlerde Hazineye vermeleri lüzumu düşünülmüştür. Seyrisefain idaresile Devlet demiryolları idaresinin nakliyat vergisini, kanunda bir kayid olmadığından istifade ederek uzun yıllar Hazineye ödemedikleri görülmüş ve bunlardan seyrisefain için ayrıca bir mahsub kanunu da çıkarılmıştır. Buhran ve muvazene vergilerinde buna mahal kalmaması için sarih ve etraflı hükümler konmuş, gerek muhasibler ve gerek âmiri italar bu vergilerin gerek cibayetinden ve gerek Hazineye tediyesinden müştereken mesul tutulmuştur. Bunlardan hususî idarelerle belediyelerde nakit vaziyetinde âmiri italar müessir olduğundan yalnız muhasebecilerin mesuliyeti maksadı temin edemez. Bu müesseselerde muhasiblerin tayin ve azil salâhiyeti âmiri italara aid olduğu da düşünülmüştü. Âmiri itaların mesuliyetini kısmen bertaraf edecek şekilde istenilen tefsire encümenimiz bu hükümlerin tedvini sebepleri noktasından imkân görmediği gibi meddelerin ifadelerindeki itlak sebeble de mesuliyetin bir taraftan kaldırılmasını mümkün bulmamıştır.

Binaenaleyh maddelerin sarahatine göre âmiri italar vergilerin gerek tahakkuk ve cibayetinde ve gerek Hazineye tesliminde muhasible birlikte mesuldürler. Bu mütaleamıza İktisad encümenince de iştirak edildiği görülmüştür.

Yüksek Reisliğe sunulur.

Vasıtasız vergilere munzam kesirlerin tevhid ve nisbetlerinin tadiline dair olan 1454 sayılı kanunun 6 ncı maddesi hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 6/V/1935 - Sayı : 2995)

No.
869

Aşağıda yazılı Maliye encümeni mazbatası Umumî heyetin 2 - V - 1935 tarihli inikadında kabul olunmuştur (Cild 2 - Sayfa 6, 140 ve Cild 3 - Sayfa 5 : 6).

2 mayıs 1935

Vasıtasız vergiler munzam kesirlerinin tevhid ve nisbetlerinin tadiline dair 26 mayıs 1929 tarih ve 1454 sayılı kanunun 6 ncı maddesinin tefsiri talebini havi olub Başvekâletin 11 teşrinievvel 1934 tarih ve 6/3028 sayılı tezkeresile gönderilen Maliye vekâletinin 27-IX-1934 tarihli tezkeresi sureti Maliye vekâleti memuru hazır olduğu halde encümenimizde okundu.

Bu tezkere ile, zikrolunan altıncı maddede (1331 senesinde kayıtlı kıymetleri üzerinden vergi alınmakta olan yerlerde bilûmum arazi ve arsalar bu kıymetlerin binde altmış beşi ve 1331 senesinden sonra tadil görüldü 17 şubat 1341 tarih ve 552 numaralı kanunun altıncı maddesinin (A ve B) fıkralarına dahil bulunan arazi ve arsalar ile bu tarihten sonra tahrir gören yerlerdeki araziden tahrir kıymetlerinin binde onu nisbetinde vergi alınır) denilmesine ve zikrolunan (A ve B) fıkraları münhasıran öşre tâbi olan arazi vergilerine müteallik ahkâmı ihtiva etmekte olub 1302 tarihli emlak nizamnamesi ve ona müteferri ahkâma tâbi bulunan arsalarla 552 numaralı kanunun 7 ncı maddesinde yazılı çalılık ve bataklık arazi ve yine aynı kanunun 8 ncı maddesinde yazılı avlu ve bahçe fazlaları mezkûr (A ve B) fıkraları hükümlerine dahil bulunmamasına mebni zikri geçen altıncı maddede yazılı arazi ve arsalarla aid hükümün arsalar ile 552 numaralı kanunun 7 ve 8 ncı maddelerinde yazılı çalılık ve bataklık arazi ve avlu ve bahçe fazlaları hakkında da eayı tatbik bulub bulmayacağı sorulmaktadır.

Mesele düşünüldü ve konuşuldu : 1454 numaralı kanunun 6 ncı maddesinin 2 ncı fıkrası tahrir kıymetlerinin binde onu nisbetinde vergiye tâbi olan araziye tayin etmiş ve birinci fıkrasında da 1331 senesinde kayıtlı kıymetleri üzerinden vergi alınmakta olan yerlerde mutlak olarak bilûmum arazi ve arsalar bu kıymetlerin binde altmış beşi nisbetinde vergi alınması lâzımgelceğini zikretmiş olmasına mebni (Bilûmum arazi ve arsalar) ibaresinin şamil olduğu 1302 tarihli emlak nizamnamesi ve ona müteferri ahkâma tâbi bulunan arsalarla 552 numaralı kanunun yedinci ve sekizinci maddelerinde yazılı çalılık ve bataklık arazi ve avlu ve bahçe fazlalarının birinci fıkra hükmünden haric tutulmasına imkân görülmemiştir.

Konuşma sırasında şifahen verilen izahata göre çalılık, bataklık arazi ile arsa, avlu ve bahçe fazlalarına 1341 senesindeki kanunun (Bilûmum arazi ve arsalar) ibaresine göre öşre tâbi arazi gibi emsal zammile tahakkuk ettirilmiş olan vergilerin eibayesinde pek çok sızıltı ve şikâyet vaki olduğu gibi bahçe ve koru gibi ağaçlanmış yerlerin ağaçları sökülerek tahribe sebebiyet verecek bir hal aldığı anlaşıldığından bunların önüne geçilmek için vergileri idarî tecile tâbi tutulmuş ve arazi vergisi hakkındaki yeni kanunla mesele halledilmişse de son arazi vergisi kanunundan evvelki iki senelik zamana aid vergiler idarî tecil suretile halen muallâk durmakta olduğu ve tefsir talebinin sebebi de bu meselenin hâdis olduğu anlaşılmıştır.

Halen hükmü meri olmayan ve meri olsa bile (Bilûmum arazi ve arsalar) tâbiri gibi mutlak ve acık bir ifadeden müstesna hükümler çıkarmak caiz olmadığından yukarıda yazılı olan ve şimdiki kadar da idarî tecile tâbi tutulan bu kısım vergilerin Hükûmetin lüzum görüldüğü takdirde bakavânı tasfivesi hakkındaki kanuna bir fıkra eklenerek kayıtlarının terkinin eihetine gidilmesi mümkün olabileceğinden işin tefsir yolu ile halline imkân görülmemiştir.

Yüksek Reisliğe sunulur.